

Kesäliikuntaleiri Tanhuvaarassa 11.-15.6.2007

Liikuntalajeihin kuuluivat myös melonta ja kirkkovenesoutu

8 • 2007

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Elokuu

Liikuntaleiri Tanhuvaarassa

Sonetit tapasivat Espoossa

Kesämuistoja

Sisältö

Pääkirjoitus: Hilikka Lehtolan arvokas elämäntyö.....	3
Liikuntaleirillä Tanhuvaarassa.....	4
Tanhuvaaran historiaa.....	6
Viisi kysymystä.....	7
Sonetit tapasivat Espoossa.....	8
Uusi IT-päällikkö esittäytyy.....	10
Kuntoutusohjaaja Piia.....	11
Ensimmäinen kesätyöpaikka.....	12
Koululaisten kurssi.....	13
Monta kulkuneuvoa yhdessä päivässä.....	14
Lomalla Apilassa.....	16
Kun kuulin väärin.....	17
Runo: Ja perhoset.....	17
Tutustumisretki Kyyrölän savipajaan..	18
Kuvia: Kesäliikuntaleiri Tanhuvaarassa 11.-15.6.2007.....	20

Seuraava Tuntosarvi nro 9 ilmestyy 21.9. Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään 5.9.

Kannen kuvassa **Simo Liimatainen** ja tulkki **Urpo Ontronen** valmistautuvat kokeilemaan kirkkovenesoutua liikuntaleirillä Tanhuvaarassa. Etu- ja

Hilikka Kaija Maija Lehtola os. Jämsen
s. 26.10.1941 – k. 15.7.2007

takakannen kuvat, sekä yllä oleva kuva sinitiaisista: **Raili Karisaari**. Tanhuvaaran leiristä ja sinitiaisista kerrotaan lisää sivulta 4 alkaen.

TUNTOSARVI 33. vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Taitto: Tuija Wetterstrand, **Toimitus:** Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Wetterstrand, p. (09) 54953521, matkap. 040 7532026, tekstip. (09)54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi.
Toimitusneuvosto: Anu Mikkola (puheenjohtaja), Päivi El Gharb, Carita Halme, Esko Jäntti, Kauko Kokkonen, Raili Karisaari (sihteeri), Tuija Wetterstrand (päätoimittaja). **Hinta:** Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen. 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai elektronisena versiona. Ruotsinkielinen Känselförtelet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella. **Tilaukset ja osoitteenmuutokset:** Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, p. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi. Toimiston aukioloaika ma-pe klo 8.00-15.45. **Painopaikka:** Cityoffset, Tampere. Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla **www.kuurosokeat.fi**

PÄÄKIRJOITUS

Hilikka Lehtolan arvokas elämäntyö

Rakas ystävämme ja yhdistyksen perustajäsen Hilikka Lehtola on poistunut luotamme. Hän oli vakavasti sairas, mutta kuolema tuli kuitenkin yllättäen.

Hilkan elämäntyö kuurosokeiden parissa oli mittaamattoman arvokas. Hän ei koskaan tehnyt mitään numeroa itsestään. Hän oli lempeä ja erittäin huumorintajuinen, mutta tarvittaessa sanoi jämäkästi mielipiteensä. Hilikalla oli monipuoliset kommunikaatiotaidot ja hän hallitsi viittomakielen. Hilkan oma lapsuus oli tuskia ja surua täynnä, mutta hän osasi kääntää vaikeudet voitoksi, ja halusi auttaa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia ihmisiä. Hän oli koulutukseltaan diakonissa.

Kolme vahvaa naista, **Hilikka Lehtola**, **Inger Lindgren** ja **Kaija Salekari** laativat yhdistyksen perustamispaperin. He kokoontuivat vuorotellen toistensa kotiin juomaan iltateetä ja pohtimaan yhdistyksen perustamisasioita. Kuurosokeille järjestettiin kurssi 15.-16. 12.1971. Yhdistys perustettiin 16.12. Hilikka pyysi edesmennyttä kuurojen pappia **Eino Savisaarta** kurssille harjoitusta pitämään. Kun Eino tuli paikalle, hän joutuikin perustamiskokouksen puheenjohtajaksi. Vapaaehtoistyö oli Hilkan sydäntä lähellä. Hilikka oli perustamassa Kuuro-

sokeiden Tuki -yhdistystä, ja toimi useana vuonna sen varapuheenjohtajana. Mieheensä **Maurin** kanssa hän oli kantavana voimana keräämässä varoja kuurosokeiden hyväksi. Hilikka muistetaan myös kuurosokeille järjestettyjen hengellisten leirien johtajana. Minulla oli ilo saada olla useasti mukana samoilla leireillä ja kursseilla Hilkan kanssa.

Viimeiset työvuotensa Hilikka toimi johtajana Kuurojen Palvelusäätiön Ison Antin pienryhmäkodissa Helsingissä. Kun itse toimin kuurojen ja kuurosokeiden opettajana Albertin koulussa, tein Hilkan kanssa paljon yhteistyötä. Opilaitani oli työharjoittelussa pienryhmäkodissa. Hilikka oli aina valmis vastaanottamaan kuurosokeita opiskelijoita ja järjesti heille monenlaisia työtehtäviä.

Hilikka siunattiin 25.7.2007 Vuosaaren kirkossa. Hilkan toivomuksesta kukkatervehdysten sijaan muistettiin hänen kummityttöään Thaimaassa. Hilikka jäivät suremaan Mauri-puoliso ja heidän poikansa **Veikko** perheineen.

Taivaan valtakunnassa Sinun on hyvä olla.

Hilkan elämäntyötä ja lämmintä, vaatimatonta ihmistä kunnioittaen.

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ■

Liikuntaleirillä Tanhuvaarassa

Teksti ja kuvat Raili Karisaari

Kesäliikuntaleiri pidettiin Tanhuvaaran urheiluopistolla Savonlinnassa 11.-15. kesäkuuta 2007. Mukana oli kaikkiaan kahdeksan kuurosokeaa tulkkeineen ja oppaineen. Toimittajakin kävi paikalla neljäntenä leiripäivänä kuvaamassa ja haastattelemassa leiriläisiä.

Tanhuvaaran urheiluopisto on mitä mainioin paikka kuurosokeiden kesäliikuntaleirille. Paikka on puhtaan vesistön rannalla, avarassa ympäristössä on kuurosokeden turvallista liikua. Vain muutaman kilometrin päässä on kaunis Savonlinnan kaupunki kaikkine mielenkiintoisine tutustumiskohteineen.

Leirin ohjelmaan kuului liikuntaa eri muodoissa: oli ratsastusta, yleisurheilua, seinäkiipeilyä, melontaa, kirkkovenesoutua ja lenkkeilyä. Vastapainoksi harjoiteltiin rentoutumista, tehtiin kaupunkiretki Savonlinnaan ja veneretki Pihlajaveden maisemiin. Lähes kaikille uutta oli rivitanssi, jota harjoiteltiin urheiluopiston ohjaajien johdolla. Iltaohjelma oli perinteistä saunomista, uintia ja makkarapaistoa.

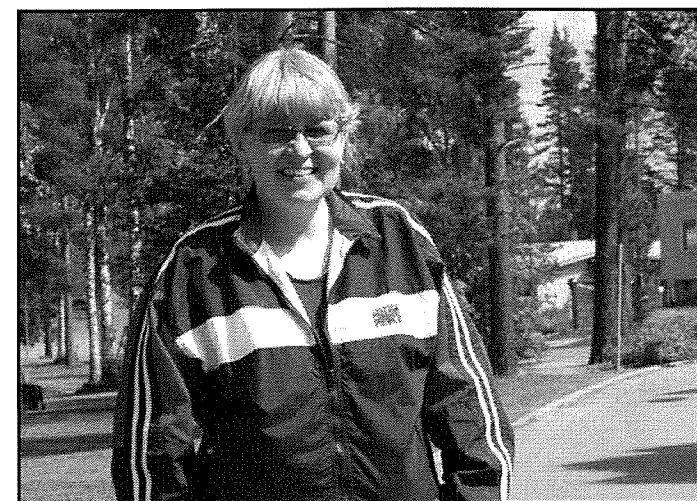
Leirin vetäjät **Merja Kaarnaoja** ja **Mika Tikkanen** kehuivat kilvan paikkaa ja järjestelyjä. "Täällä on taitavat ja asiansa osaavat ohjaajat, hyvä ruoka, miellyttävä ympäristö, hyvä palvelu. Ja leiriläiset osallistuivat aktiivisesti useimpiin uusiin asioihin, mitä oli tarjolla."

Eikö mitään negatiivista kerrottavaa ole, tivasin. "No, ilmat olisivat voineet olla paremmat, kolea sää ja sade vähän haittasivat". Merja totesi.

Melontaa ja kirkkovenesoutua

Ulla Kungas antoi erityisesti kiitosta opiston ohjaajille, joiden ammattitaidolla kaikki leiriläiset saatiin innostumaan eri lajeista. Erityisesti ryhti-liikunta ja venyttelyjumppa tekivät hyvää. Ne ovat tärkeitä kuurosokeille, joille liikunta muutenkin jää vähiin ja lihakset ja nivelet jäykistyvät.

"Ratsastamisen ja seinäkiipeilyn jästin väliin ja kävin sillä aikaa lenkkeilemässä", Ulla kertoi. Melonta ja kirkkovenesoutu olivat hänelle uusia kokemuksia. "Kirkkovenesoutu vai-

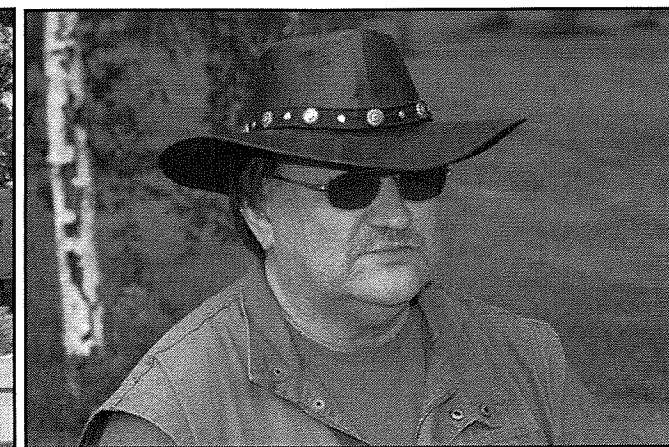

Ylh. vas. Ulla Kungas Tanhuvaaran maisemissa. Ylh. oik. Simo Liimatainen ja Savonlinnan torilta matkamuistoksi löytynyt komea hattu.

kutti todella sopivan meille kuulonäkövammaisille, tahdissa pysyminen vaatii vain jonkin verran harjoittelua. Melontaan voi keskittyä tulkin tai oppaan kanssa", Ulla tuumii.

Myös vesijumppa ja vesijuoksu olivat uutta Ullalle. "Vedessä voi juosta jumppavyön avulla, kun vyö laitetaan tiukasti vyötärön ympärille. Se on turvallisempaa kuin kovalla maalla juokseminen", Ulla totesi.

"Ohjaajan mukaan vedessä kuluu voimistellessa ja liikkuessakin energiaa 40 prosenttia enemmän kuin normaalisti kuivalla maalla - siis varsin tehokasta jumppaa. Pitäisi ottaa tavaksi osallistua vesijumppaan kerran tai kaksi kertaa viikossa omassa kotikaupungissa vaikka aluekerholaisten kanssa."

Simo Liimataiselle melonta oli yksi leirin mieluisimmista lajeista. Näin voi ainakin päätellä siitä, millä innolla ja taidolla hän melaa käsitteli.

Muutenkin Simo kiitteli leirin monipuolista ohjelmatarjontaa. "Yleisurheilussa kuula lensi 7,4 metriä ja moukari vielä pitemmälle eli 25 metriin. Seinäkiipeilyä oli mukava kokeilla, mutta ratsastus ei kiinnostanut", Simo kertoi.

Erityisesti Simolle jäi mieleen retki Savonlinnaan, jossa hän ei ollut aikaisemmin käynyt. Savonlinnan torilta Simo löysi komean nahkahatun, jota hän mielellään esitteli.

Lintujen elämää

Urheiluopiston rannassa toimittaja pääsi sattumalta seuraamaan pienen linnunpojan ensimmäisiä lentoyrityksiä. Pieni sinitiaisen poikanen oli ilmeisesti juuri lähtenyt pesästä, mutta sen siivet eivät vielä kantaneet.

Sen ensimmäinen turvapaikka oli rantahietikko, josta se hakeutui turvaan tulkin kengän päälle. Siinä se äänteli ja kutsui emoaan, joka vastasi pensaikosta.

Muutaman lyhyen lentoyrityksen jälkeen poikanen pääsi turvallisempaan paikkaan, kanoottitelineiden suojaan.

Seurasin sitä kamerani kanssa. Hetken kuluttua emo ilmestyi poikasen viereen tuoden nokassaan sille ruokaa. Näytti siltä niin kuin linnut olisivat keskustelleet keskenään. Emo ilmeisesti antoi neuvoja lentämisen suhteen, koska poikanen pyrähti onnistuneeseen lentoon ja katosi pensaikkoon emonsa kanssa. ■

Tanhuvaaran historiaa

Tuula Hartikainen

Yhdistyksen kesäliikuntaleiri järjestettiin kesäkuussa Savonlinnan Tanhuvaaran urheiluopistolla. Lienee ollut ensimmäinen kerta, kun yhdistys järjesti siellä tapahtuman kuurosokeille. Paikalla on mielenkiintoinen historia, josta kerron teille.

Opiston alkutaipale

Maamme itsenäistymisen vuonna eli 90 vuotta sitten Viipurissa oli innokkaita naisvoimistelijoita, jotka halusivat saada kaupunkiin voimistelu- ja urheilutalon. Sitä varten perustettiin osakeyhtiö, joka toteutti hankkeen. Ensimmäiset kurssit pidettiin keväällä 1920. Paikalle valittiin nimeksi Tanhuvaara. Nimi symbolisoi monipuolista liikuntaa ja opistoa ympäröivää jylhää luontoa. Elokuussa 1939 oli viimeinen kurssi talvisodan syttymisen vuoksi. Seuraavan vuoden ke-

väällä opiston kaikki rakennukset tuhoutuivat tulipalossa.

Opisto Savon maisemiin

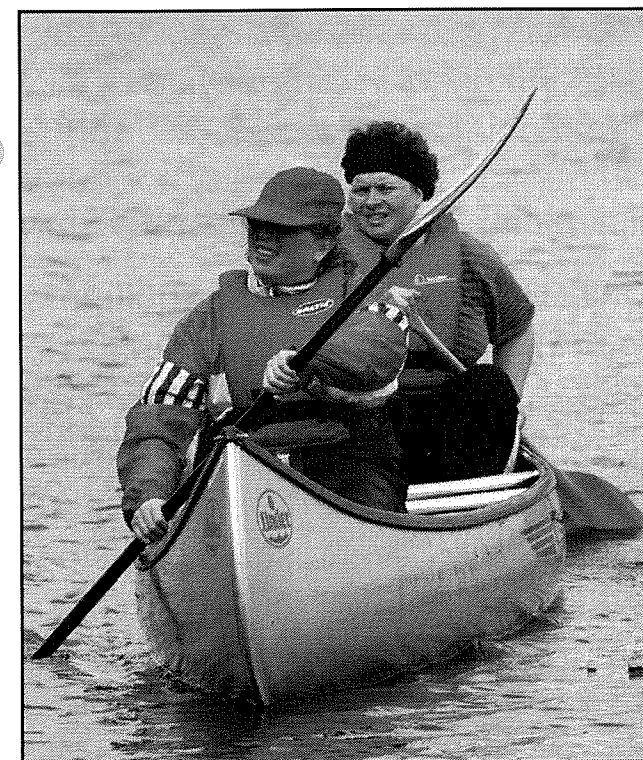
Tanhuvaaran opistolle löytyi uusi paikka 1950 Säämingin pitäjältä, joka nyt kuuluu Savonlinnan kaupunkiin. Osakeyhtiö muuttui säätiöksi kolme vuotta myöhemmin. Siitä neljän vuoden kuluttua valmistui Pyöreä Torni -asuntola, joka mahdollisti ympärivuotisen toiminnan opistolla. Vuonna 1972 opisto muuttui silloisen kouluhallituksen alaiseksi urheiluopistoksi. Nykyisessä Tanhuvaarassa on Viipuriin viittaavia nostalgisia nimiä kuten Pyöreä Torni, Monrepos ja Espilä.

Opiston monipuoliset toiminnot

Ammatillisen koulutuksen puolella on tarjolla liikunnanohjauksen peruskurs-

seja (4 kk) ja koulutusta liikuntaneuvojan ammattiin (120 opintoviikkoa). Toiveiden mukaisia kursseja järjestetään liikuntaan ja terveyteen liittyen. Myös ohjelmallisia liikuntapainotteisia viikonloppu- tai lomaviikkoja järjestetään perheetkin huomioiden. Opisto toimii harjoittelu- ja valmennuskeskukseksi. Vahvimmat lajit tällä hetkellä ovat ammunta ja jääkiekko. Monenlaisia halleja (uima-, palloilu-, monitoimi-, jää- ja squash-hallit) ja urheilukenttiä on päärakennuksen läheisyydessä. Lisäksi järven läheisyys kesällä antaa mahdollisuuden uintiin ja harrastaa vesillä liikkumista eri välineillä. Vaihteleville kuntopoluille pääsee patikoimaan ja talvella hiihtämään.

Tanhuvaaraan oli mielenkiintoista päästä tutustumaan sekä kokemaan liikunnan iloa! ■

Kuva: Raili Karisaari

Viisi kysymystä

Koonnut Aatos Ahonen

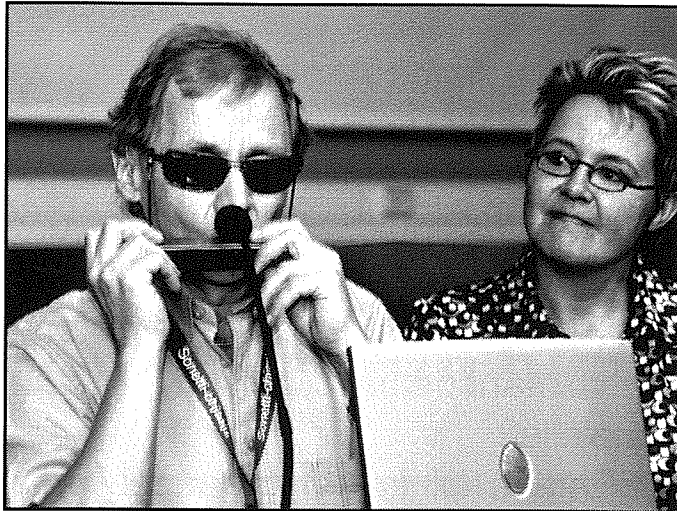
Kysymyksiä Karjalasta, tuolta kulta-
maasta jossa guldakägöset kukkuu.

1. Kuinka monta pitäjää jäi toisen maailmansodan rauhassa Venäjän puolelle?
2. Entäpä kuinka monta kaupunkia jäi Venäjän puolelle?
3. Kuinka monta kauppalaa jäi Venäjän puolelle?
4. Karjalan murre on kaunista. Muolaan murteessa on sana "arentmies". Mitä se tarkoittaa suomeksi?
5. Kurkijoen murteessa on lyhyt sana "hotti". Mitä se on suomeksi?

Vastaukset:

1. 39 pitäjää
2. Kolme (3) kaupunkia: Käkisalmi, Viipuri, Sortavala
3. Kaksi (2) kauppalaa: Koivisto ja Lahdenpohja
4. Maanvuokraaja
5. Pieni muikku ■

Sonetit tapasivat Espoossa

Maarit Patrikainen

Sonettityöryhmän puheenjohtaja **Seppo Jurvanen** avasi kolmannen valtakunnallisen Sonetti-tapaamisen Arlainstituutin auditoriossa töräyttämällä huuliharpullaan "Dianalla" viralisen alkufanfaarin. Kolmeen päivään, 12. – 14. kesäkuuta, mahtui niin mielenkiintoisia luentoja kuin leppoosaa yhdessäoloakin. Tapahtumaan osallistuivat lähes kaikki Sonetti-ohjaajat, kaksi aluesihteerä sekä yhdistyksen koko IT-henkilöstö.

Kommunikaatio ohjaustilanteessa

Viestintäkouluttaja **Merja Kovanen** luennoi niistä monista asioista, jotka vaikuttavat ohjaustilanteessa kommunikaation onnistumiseen. Ohjaustilan toimivuuteen pitää kiinnittää erityistä huomiota. Sekä ohjattavan että ohjaajan kuulon ja näön tilanne tulisi

olla molempien tiedossa, koska ne vaikuttavat ratkaisevasti siihen, miten kommunikaatio tapahtuu ja millaista materiaalia ja apuvälineitä voidaan hyödyntää. Tulkin käyttö on suositeltavaa ainakin ensimmäisellä ohjauskerralla.

Viittovan asiakkaan kanssa suositellaan käytettäväksi viittomia, jotka löytyvät Suomen Kuurosokeat ry:n CD:ltä IT-viittomat. IT-viittomistoa uusitaan ja laajennetaan parhaillaan, uusi CD julkaistaneen ensi vuoden alussa.

Puheen ja viittomisen rinnalla voidaan käyttää oppimisen tukena esimerkiksi kehoviittomia tai piirtämistä, kehon käytöstä on kuitenkin aina sovittava etukäteen ohjattavan kanssa.

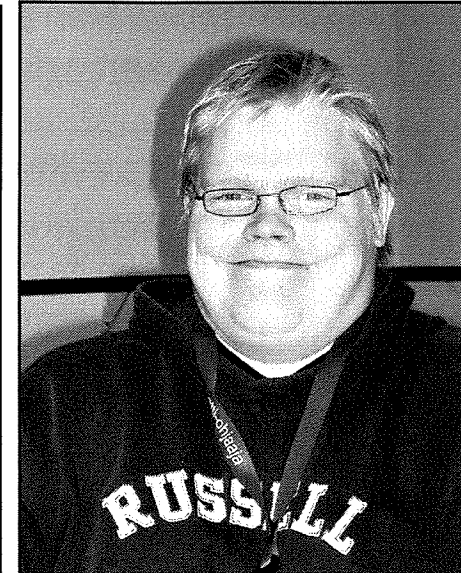
Mielenkiintoisia luentoja eri aiheista

Keskiviikkopäivän aluksi kuulumme kahta luennoitsijaa Näkövammaisten keskusliitosta. **Hannu Suvanto** kertoi näkövammaisten Oman Toimen Ohella eli OTO-verkostosta, joka vastaa Sonetti-vertaistukiverkostoa. **Heikki Ekola** jatkoi mielenkiintoista aamupäivää luennoimalla Linuxista.

Keskiviikon luentoputkea jatkoi data-tekniikan yleis- ja erikoismies, tieto-

Saini

Ari

kirjailija **Jukka K. Korpela**. Hän kertoi niistä monista ongelmista, joihin varsinkin kuulonäkövammaisen internetissä törmää. Lisääntyneet sisältömuodot, kuten äänitteet, videot, ja suoratoisto kampittavat käyttäjiä, lomakkeet ovat usein mahdottomia täyttää apuvälineen avulla. Sivustojen rakenteita on vaikea hahmottaa, kehukset ja taitto tuovat omat ongelmansa. Palautetta sivun tekijöille kannattaa antaa aina, kun törmää huonoon toteutukseen ja toimimattomaan tekniikkaan.

Tapaamisen viimeisenä päivänä pyörivät työpajat, joissa esiteltiin matkapuhelimen apuvälineohjelmia, Braillino-pistenäyttöä sekä uusinta F-Secure-virustorjuntaohjelman versiota.

"Nautin, kun saan auttaa"

Ulvilalainen sonettiohjaaja **Saini Lepistö** on ollut mukana Sonetti-toiminnassa vuodesta 2000 lähtien. Saini

toimii asuinalueellaan hyvin aktiivisesti: tiedottaa kuurosokeudesta ja esittelee apuvälineitä. Hän vetää myös tänä vuonna 20 vuotta täyttävää Satakunnan kuurosokeiden kerhoa. Sonetti-ohjaustyötä Saini pitää mielenkiintoisena ja palkitsevana. Hän on valmis opettelemaan uusia asioita ja ha-

kemaan uutta tietoa asiakkaiden toiveiden mukaan. Nykyään hän ohjaa asiakkaitaan tekstinkäsittelyssä, sähköpostin käytössä ja internetin hyödyntämisessä. Laitteita hän ei asenna, mutta on valmis asentamaan ohjelmia asiakkaiden koneille, kunhan itse saa siihen opetusta. Saini taitaa myös pistekirjoituksen ja voi antaa opetusta vaikka pistimen käyttöön; tietokoneen pistenäyttö on vielä opiskelun alla.

Saini toivoo, että sonettitoiminta jatkuu entisenlaisena, avuntarvitsijoita kyllä riittää. Uudetkin asiakkaat uskaltautuvat ottaa ohjaajaan yhteyttä, kunhan kuulevat tutuilta kuinka opetus sujuu. Nuorilla tosin tuntuu Sainin mukaan olevan korkea kynnys tulla mukaan ja hyväksyä kuurosokeutensa. Sainia se ei ole koskaan lannistanut.

Nettailua, pelaamista ja virittelyä

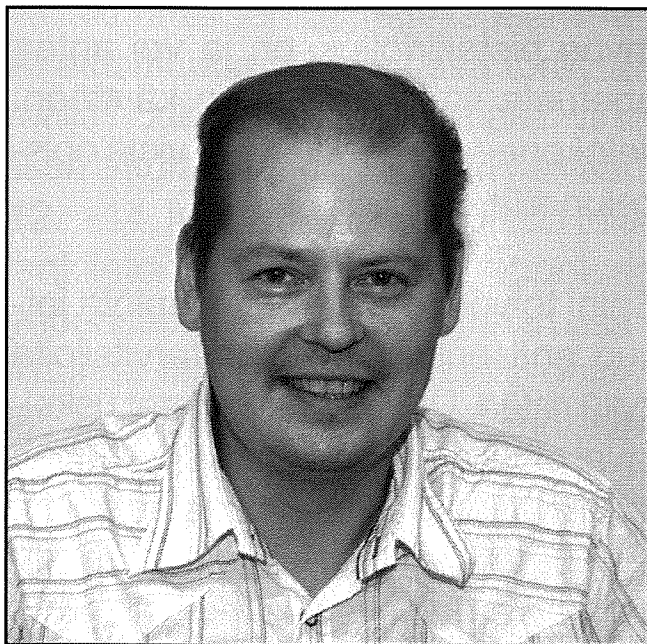
Oululainen **Ari Salmela** on nuori tuore Sonetti-ohjaaja. Hän opiskeli am-

mattikoulussa kolme vuotta elektronikkaa ja tietotekniikkaa. Koneiden rakentaminen, virittely ja verkkoympäristöjen testailu on iso harrastus, johon uppoaa sekä aikaa että rahaa. Hän oli jonkin aikaa työssään ympäristökeskuksella elvyttämässä vanhoja koneita myyntiin. Ari tekee asennuskeikkoja tilauksesta myös muille kuin kuurosokeille avuntarvitsijoille.

Ari taitaa tietenkin Windowsin menen tullen, mutta käyttää myös Li-

nuxia. Hän asentaa niin ohjelmia kuin koneen osiakin, korjaa internetyhteyksiä, tekee virustorjunnan asetuksia ja tarvittaessa vaikka putsaa koko koneen viruksista ja haittaohjelmista. Mikään asia ei ole Arille ylivoimainen, hän on nopea oppimaan. Ainoa alue, millä hän tuntee olevansa vielä epävarma, ovat apuvälineohjelmat mm. Supernova. Ari toivookin, että saisi lähitulevaisuudessa koulutusta apuvälineohjelmien ja apuvälineiden, esimerkiksi pistenäytön, käyttöön. ■

Uusi IT-päällikkö esittäytyy

Tervehdys!

Nimeni on **Marko Vainioma** ja olen aloittanut Suomen Kuurosokeat ry:n palveluksessa 1.8.2007 IT-päällikön

nimikkeellä. Vastuullani on IT-toiminnan vetäminen ja kehittäminen, tavoitteena paras mahdollinen asiakastytyytyväisyys. Toimipisteeni sijaitsee Jyväskylässä, mutta toiminta-alueeni kattaa koko organisaation.

Olen 37-vuotias, avioliitossa ja kaksivuotiaan **Anna**-tyttären isä. Perheeseen kuuluu myös mäyräkoiravanhus **Demon**. Ulkoiselta olemukseltani olen pitkä, normaalivartaloinen, lyhythiuksinen ja vaaleahko. Valmistuin 1994 Oulun teknillisestä opistosta ja tämän jälkeen olen toiminut ohjelmistosuunnittelijana Komartek Oy:ssä ja huoltopäällikkönä Card

Tech Oy:ssä. Työurastani pisimmän jakson olen tehnyt kuitenkin Jyväskylän aikuisopiston palveluksessa, ensin kahdeksan vuotta kouluttajan nimikkeellä ja sitten kaksi vuotta tietohallintosuunnittelijana. Tällöin vastuullani oli lähes tuhannen työaseman tietojärjestelmä ja toimin 5-8 IT-asiantuntijan esimiehenä. Työn ohessa suoritin myös datanomin tutkinnon vuonna 1997. Vuoden 2007 alusta siirryin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän palvelukseen ja pääasiallisena vastuunani oli koko organisaation tietohallinnon laatuasiat sekä IT-hankinnat.

Olen intohimoinen autourheilun ystävä, niin penkkiurheilijana kotisohvalta kuin penkan päältä katsellen. Kuitenkin tästä turhuudesta nautin eniten kypärä päässä. Ajan siis rallia, rallisprinttiä, kartingia ja rata-autoilun kestävyysluokkaa endurancea. Luen myös mielelläni, aihealueet liikkuvat teoreettisesta fysiikasta "aivot narikkaan" -tyyppisiin dekkareihin. Silloin kun aika antaa myöten harrastan lisäksi veto- ja stunt-leijoja sekä las-kettelua.

Minut saa kiinni sähköpostilla osoitteesta marko.vainioma@kuurosokeat.fi tai puhelimella 0400-139713. ■

Kuntoutusohjaaja Piia

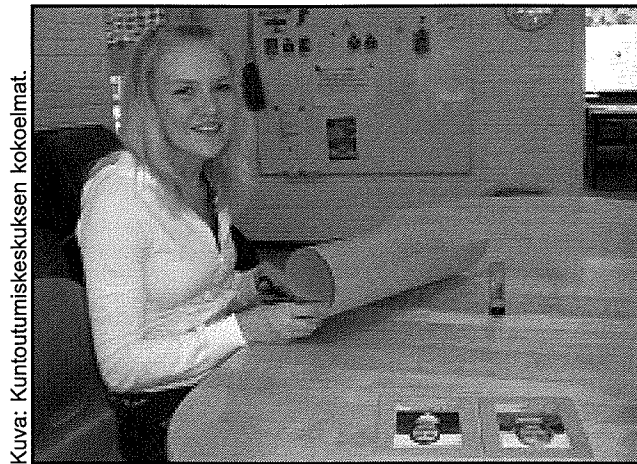

Piia on ruskeahiuksinen ja sinisilmäinen, 38-vuotias jyväskyläläinen.

Kuulonäkövammainen kuntoutumiskeskuksessa on 1.8. aloittanut työssä kuntoutusohjaaja **Piia Puolanen** alueinaan Keski-Suomi, Pirkanmaa ja Pohjanmaa. Piia toimii kuntoutusohjaaja **Johanna Röngän** sijaisena.

Näkövammaisuus ja siihen liittyvät asiat ovat Piialle entuudestaan tuttuja, sillä hän on työskennellyt useamman vuoden Jyväskylän näkövammainen koululla näönkäytön- ja pistekirjoituksen ohjaajana. Kuulopuolen asiat ja viittomakieli ovat tois- taiseksi vieraampia, mutta onneksi ympärillä on monia osaajia ja työparina **Liisa Romo**. ■

Ensimmäinen kesätyöpaikka

Kuva: Kuntoutumiskeskuksen kokoelmat.

Laura Ahonen

Olen **Laura Ahonen** ja asun Jyväskylän maalaiskunnassa Vaajakoskella. Kävin peruskouluni loppuun keväällä, ja nyt on vuorossa lukio. Pidän liikunnasta ja musiikista ja olen harrastanut joukkuevoimistelua seitsemän vuotta. Nyt aion vaihtaa harrastukseni johonkin vähän vähemmän aikaa vievään lajiin. Koen, että lukio ja joukkuevoimistelu on liian rankka yhdistelmä.

Keväällä rupesin monen ystäväni tapaan miettimään, löytäisinkö jonkin mukavan kesätyöpaikan. Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskukseen päädyin äitini kautta. Hän työskentelee siellä kuntoutusohjaajana ja kysyi minulle työpaikkaa johtajaltaan.

Aloitin kesätyöt melkein heti koulu-

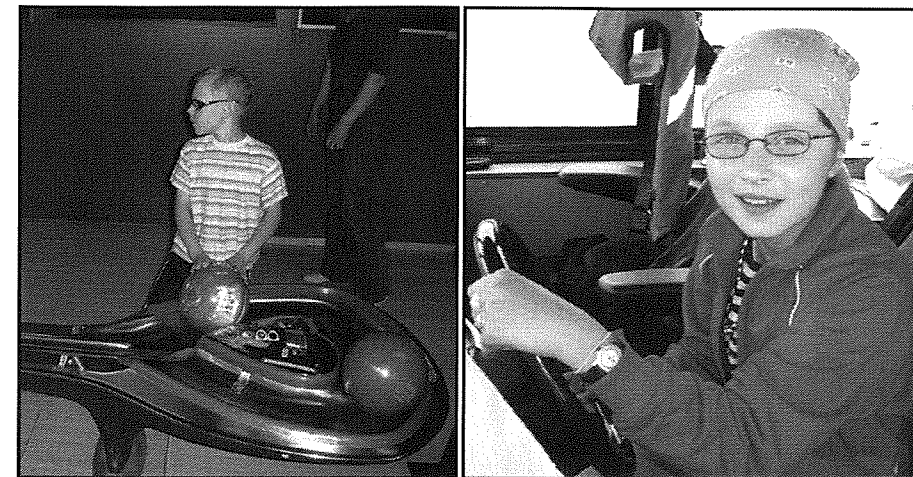
jen loputtua. Työjaksoni pituus oli kaksi viikkoa, mikä on hyvä siksi, että aikaa jäi paljon myös lomailuun. Kesätöihini kuului lastenhoitoa, papereiden järjestelyä ja lajittelua, puhtaaksikirjoittamista, askartelua ja muita aputehtäviä. Sain olla mukana myös draamaillassa ja musiikkiterapiassa ottamassa valokuvia, joten näin samalla, mitä siellä tapahtuu.

Erityisesti mieleeni jäi sopeutumisvalmennusviikonloppu. Minun tehtäväni siellä oli katsoa lasten perään ja leikkiä heidän kanssaan. Sova-viikonloppu järjestettiin Jyväskylän Kristillisellä opistolla, mutta sain olla mukana myös Jyväsjärven rannalla Ainolassa järjestetyssä illanvietossa.

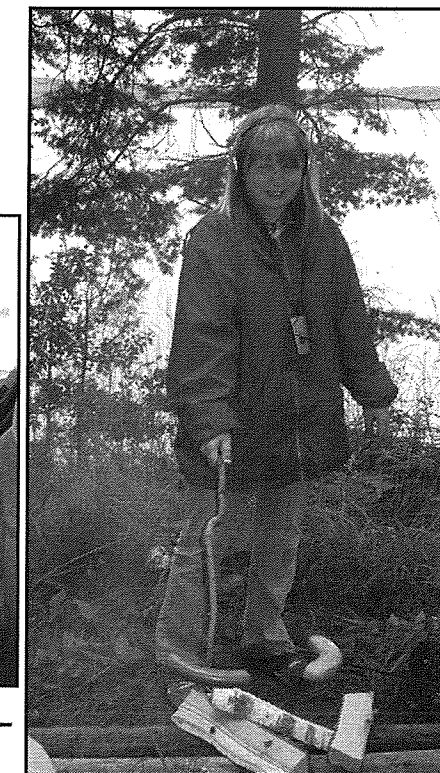
Ensimmäisessä työpaikassani opin erityisesti sen, etten saa puhua työpaikallani kuulemista työpaikan tai sen asiakkaiden tai henkilökunnan asioista ulkopuolisille, eli minulla on vaitiolovelvollisuus.

Minun kesätyöpaikkani oli varmasti paljon mielenkiintoisempi kuin monen muun, sillä näin ja kuulin paljon uutta samalla kun autoin työntekijöitä heidän työhönsä liittyvissä tehtävissä. ■

Koululaisten kurssi

Kuvissa vasemmalta alkaen: Niko keilaa, Katri ohjaa venettä ja Elina paistaa makkaraa.

Kuvat: Kuntoutumiskeskuksen kokoelmat.

Elina Mäki-Rajala

Koululaisten kurssi alkoi sunnuntaina 29.7. Kuntoutumiskeskuksessa Jyväskylässä. Meitä kurssilaisia oli 9 ja saavuimme perheittemme kanssa eri puolilta Suomea. Vanhemmat lähtivät kotimatkalle heti, kun kuulumiset oli vaihdettu. Me kurssilaiset aloitimme puolestaan toisiimme tutustumisen ja kurssiohjelman. Heti alkajaisiksi mietimme yhteisiä sääntöjä. Säännöt kirjattiin paperille kaikkien nähtäväksi. Illalla oli ohjelmassa pihapelejä sekä makkaran paistoa.

Maanantain aloitimme tietokilpailulla, pihakisat pidettiin myös. Vettä satoi kaatamalla, mutta se ei menoa haitannut. Päivän päätteeksi oli vielä kaksi tuntia fyysistä ilmaisua. Tiistai-

na satoi jälleen, kun lähdimme retkelle Korpilahdelle. Perille saavuttuamme ilma oli todella tuulinen. Retkellä mukavaa oli melominen, onkiminen ja lettujen syönti. Illalla oli levyraati: parhaimmat pisteet sai PMMP. Keskiyökohti valkeni jälleen sateisena. Ohjelmassa oli kuulo- ja näkötestejä, tietokoneasioita ja tasapainotestejä sekä uintia uimahallissa. Illalla vielä harjoittelimme fyysistä ilmaisua.

Torstai-aamuna kaikki kurssilaiset saivat nukkua pitkään, ja se oli kaikille mieluista. Lounaan jälkeen laiva odotti meitä Jyväskylän satamassa. Kaikki kurssilaiset saivat kokeilla laivan ohjaamista. Menomatalla laiva pysähtyi pieneen saareen, missä

paistoimme makkaraa ja pelasimme erilaisia pihapelejä. Laivaretken jälkeen meillä oli vielä fyysistä ilmaisua. Meillä oli hauskaa, kun leikimme meksikolaista ampumaleikkiä, siinä piti olla nopea ja tarkka.

Perjantai-aamuna valmistelimme illan juhlaa. Jokainen sai tehdä itselleen oman pitsan haluamallaan täytteillä. Päivällä lähdimme keilamaan Pupu-huhtaan. Keilaaminen oli mukavaa ja se vaati keskittymistä ja tarkkuutta. Illalla oli vuorossa kurssibileet, jossa ohjelmassa oli jo aikaisemmin harjoiteltuja ja suunniteltuja ohjelmanumeroita, sekä pitsan ja herkkujen

syömistä, sekä laulamista ja soittamista. Kurssin viimeisenä päivänä lauantaina jokainen kurssilainen kertoi henkilökunnalle ajatuksiaan kulu-neesta kurssista ja toiveita seuraavia kursseja varten. Vanhemmat saapuivat hakemaan meitä kurssilaisia puolilta päivin. Viikon kuulumiset vaihdettiin ja sanoimme heipat. Kaikki tykkäsivät olla muiden seurassa ja saivat uusia kavereita. Toivottavasti tapaamme myöhemmin uudelleen.

Elina Mäki-Rajala, 17, oli yksi kurssilaisista, mutta vanhimpana toimi ajoittain "isoisena" nuoremmille.■

Monta kulkuneuvoa yhdessä päivässä

Pekka Jaakola

Ajattelin kertoilla teille vähän siitä, kun sain yhdistyksen myöntämän sosiaaliloman ja innostuin lähtemään liikuntapainotteiselle leirille Lomakoti Pihlajarantaan Kiimingin Jääliin. Se oli ihan normaali näkkäreitten eli näkövammaisten leiri. Me, Jaapekka ja Juupekka olimme ainoat kuurosokeat osallistujat. Itse osallistuin liikuntaohjelmaan oman kuntoni ja kykyjeni mukaan, eli aika vähäisessä määrin lukuun ottamatta lenkkeilypuolta. Leiri alkoi sunnuntaina iltapäivällä ja

sujui kaiken kaikkiaan ihan leppoisissa merkeissä.

Ajattelin varsinaisesti kertoilla keski- viikkopäivästä, jolloin kävin oppaani kanssa Oulussa. Lähdimme lomakodilta puolenpäivän aikaan ja ajoimme bussilla kaupungin keskustaan. Olin ensin ajatellut, että voisimme tehdä laivaristeilyn Oulun edustalla. Valitettavasti se ei onnistunut, sillä laiva olisi lähtenyt vasta kuuden aikaan illalla. Tosin silloin risteily olisi

kestänyt neljä tuntia. Mutta nettiä tutkiessaan tämä opas löysi tiedon, että kaupunkijuna Potnapekka lähtisi tunnin kierrokselle iltapäivällä kello 13 eli juuri niihin aikoihin, kun me tulimme keskustaan.

Vähän aikaa luulimme, että Potnapekka ei tulisikaan, kun siellä oli alkamassa sellainen rotuaaripiknikki. Mutta sitten se veturi vaunuineen saapui, hyppäsimme kyytiin ja kierros alkoi. Pakko on sanoa, että olen minä kyllä miellyttävämmässäkin kulkuneuvossa istunut. Oli meinaan aika ahdas se Potnapekan vaunu ja vaikea päästä sisään. Mutta eipä tuo haitannut, ja kyllä siitä ulos pääsi. Potnapekka teki kierroksen Oulun Eedeniin ja Nallikarin leirintäalueelle, jolloin osa matkustajista poistui laitteesta. Pienen tauon jälkeen lähdettiin takaisin.

Keskustaan palattuamme kävimme ensin pankissa. Sitten menimme paikalliselle patiolle juomaan muutaman tuopin. Siinä istuessamme pohdimme, että pitäisi varmaan lähteä kävelemään Oulun asemalle päin, kun piti vielä ostaa paluulippu Ylivieskaan perjantaiksi. Sitten oppaani huomautti, että tuossa menee riksataksi. Riksataksi on sellainen poljettava kuljetusväline. Se sattui pysähtymään juuri siihen meidän kohdalle. Minä pyysin opasta kysymään, että voisiko kuski tulla hakemaan meidät noin parin-

kymmenen minuutin kuluttua ja heittää parin kilsan päähän asemalle. Kuski suostui ja ilmoitti hinnaksi vito-sen kahdelta hengeltä.

Kuski tuli niin kuin oli sovittu. Me op-paan kanssa vääntäydyimme siihen pyörän kyytiin. Se olikin ihan mielenkiintoista. Hyvin mahtui kaksi taakse istumaan ja yksi polkemaan. Pääsimme rivakammin asemalle kuin, että olisimme kävelleet, vaikka matka ei ollutkaan mahdollottoman pitkä. Minä en oikein osaa kuvailla sitä pyörä-taksia. Toivottavasti jotkut pääsee näkemään sellaisen, niitähän liikkuu käsittääkseni joillakin paikkakunnilla mm. Helsingissä.

No niin, asemalle päästiin ja lippu saatiin ostettua ja yhden kaverin lippu vaihdettua samaan junaan minun kanssani. Ja sitten eikun taksitolpalle autoa odottelemaan. Jouduttiin lopulta soittamaan taksi paikalle. Opas tuumasi, että ohi kyllä meni takseja, mutta yksikään ei pysähtynyt. Mainittakoon vielä, että ei siinä tolalla ollut sunnuntainakaan autoa vaan se piti erikseen soittaa, vaikka kyseessä oli rautatieaseman tolppa.

Tässä oli tällainen tarina. Useampaa kulkuneuvoa tuli käytettyä yhden päivän aikana. Laiva jäi puuttumaan, mutta eiköhän sekin kyyti vielä joskus toteutune.■

Lomalla Apilassa

Hilkka Nieminen

Olin saanut sosiaaliloman. Siitä tuli taas yksi ilonaihe kesääni. Sain järjestettyä loman Kuntoutumiskeskus Apilaan Kangasalle. Matkaakin oli kotoa vain 12 kilometriä. **Virpi Turkmen** lähti tulkikseni koko loman ajaksi. Olimme siellä Virpin kanssa maanantaista perjantaihin 21.-25.5. Jännitti ihan millainen paikka se olisi, kun en tiennyt siitä mitään. Virpi oli siellä joskus ollut. Soitin ja tilasin Apilasta esitteen kotiin. Kylläpä siellä olikin kaikenlaisia hoitoja. Oli uimahallitkin.

Pettyneenä luin Uutislehdestä ennen lähtöä, että jäsenistön kesäpäivät siellä Apilassa oli peruttu. Toiset kuurosokeat eivät tulisikaan sinne viikonlopuksi. Olisivat nähneet uuden, hienon lomapaikan. Hieno paikka se oli! Hyvää ruokaa ja hienot rakennukset sekä ystävällinen palvelu. Kyllä kelpasi olla ja hoitaa itsensä kuntoon taas. Tyytyväisinä siellä oltiin koko viikko. Suosittelen paikkaa kaikille! Reumaliitto sen omistaa. Varmasti menen sinne toistekin.

Hinnatkin oli halvat. Se 250 euron lomarahaa riitti täyshoitoon. Huonees-

sa oli kaikki palvelut telkkaria myöten. Ihan yksin sain olla huoneessa. Ja Virpi oli yksin omassa huoneessaan. Hoidimme jalatkin kuntoon. Suosittelen teillekin. Se on hyvä lomapaikka.

Apilan esitteestä poimittua

Apila aloitti toimintansa Reumaliiton Kuntouttamislaitoksen nimellä vuonna 1963. Tiloja on remontoitu ja laajennettu 1980 ja 1990 luvuilla. Kuntoutumiskeskus Apila sijaitsee luonnon kauniilla Pikonlinnan männikkörinteellä Vesijärven rannalla. Kesäpäivä Kangasalla -laulusta tutut järvimaisemat aukeavat silmän kantomattomiin. Alun perin niemekettä kaavailtiin tasavallan presidentin lomaviettopaikaksi, ennen kuin Naantalin Kultaranta saatiin lahjoituksena.

Hauskaa ja lämmintä loppukesää kaikille lehden lukijoille!■

Kun kuulin väärin

Elvi Turunen

Näinkin voi elämässä käydä, kun ei kuule kunnolla, mitä toinen puhuu. Kerron kokemuksistani. Ensimmäinen lause on se, mitä oikeasti sanottiin. Sen alla (suluissa), niin kuin minä sen kuulin.

On aate pyhä ja kallis
(On akat pyhänä tallis)

Niiden puolesta taistellaan
(Niistä puolet paistetaan)

Jos voittaa Luojamme sallis
(Jos voi ei olis niin kallis)

Ois oikein se Suomessa
(Ois onni sen puolessa)

Pois puute kurjuus haihtuis
(Pois puut metästä haistuis)

Työ tervettä voimaa tois
(Työt perheessä tehdään pois)

Ja iloksi itku vaihtuis
(Ja isoksi itse paisuin)

Ja kyyneleet kuivuis pois
(Ja kysyä purra vois) ■

Ja perhoset

Elvi Turunen

Katso, rantaniityllä tuolla kesäperhoset leikkihin käy. Sinivalko ja keltasiivet nuo kilpaa leikkimään nyt kiiruhtaa.

Tuolla on kukkain kepeä keinu on punavihreä, valkoinen. Siinä keinuu tuulessa kiikkuen pieni keltasiipi perhonen.■

Tutustumisretki Kyyrölän savipajaan

Nimimerkki Ojoisten torppari

Kyyrölän savipaja sijaitsee Hangasmaessä, noin 10 km Hämeenlinnasta, upean metsikön keskellä, Kankaisten järven rannalla. Savipajaan mennään pitkin mutkaista hiekkatietä, joka kulkee viehättävän maalaismaiseman halki.

Perillä savipajassa **Tiina Uschanov** ja hänen isänsä **Nikolai** ottivat meidät vastaan ystävällisesti halaten. Tiina esitteli meille savipajaa ja kertoi paikan historiasta. Talo oli alunperin Kankaisten kansankoulu. Koulu kuitenkin lopetettiin vuonna 1970, jolloin Uschanovit ostivat ja remontoivat rakennuksen. Talo on kaunis ja romanttinen, siellä tuoksui vahvasti puu ja savi. Taitaa meillä olla myös terävä hajuaisti. Tiina esitteli meille savitöitä ja savenvalannan taitoja. Hän kertoi, että perhe on alun perin kotoisin Kyyrölän kylästä läheltä Pietaria. Sotien aikana kyläläiset joutuivat evakkoon eri puolille Suomea. Monet heistä olivat ammatiltaan savenvalajia, eloisaa ja taiteilijasieluista joukkoa. Nikolai Uschanov esitteli, kuinka hän nopeasti muovasi käsillään savesta upean joutsenparin, jal-

ka pyöritteli tottuneesti savipyörää. Vautsi!!!! Jokainen meistä sai tehdä savesta jonkun esineen, lautasen tai mukin oman maun mukaan. Tiina neuvoi ja opasti rauhallisesti, isänsä Nikolai tarkkaili, miten me muotoilimme käsillä veden avulla savesta eri muotoja. Saimme aikaiseksi hienot ja taidokkaat työt!

Tiina kertoi, että metsässä liikkuu karhuja. Joskus ne mellastavat tiellä, mutta se ei ole pelottavaa, kunhan karhujen annetaan olla rauhassa. Oman turvallisuutensa vuoksi kyläläiset kuitenkin kulkevat tietä pitkin omilla autoillaan. Tunnetussa Hangasmaen metsikössä liikkuu paljon metsäkauriita, hirviä, kettuja sekä valkohäntäpeuroja. Aina syksyisin metsästysaikana paikallinen metsästysseura liikkuu alueella. Joskus syksyisin sattuu hirvikolareita Hämeenlinnan-Lahden välisellä valtatiellä.

Meitä oli mukana **Hilja, Riitta-Liisa, Ossi, Aili** ja minä tulkkeineen ja oppaineen. Kun aika alkoi loppua Hilja kiitti kauniilla sanoilla Tiinaa ja hänen isäänsä Nikolaita mahtavasta elämykses-

tä. Kävimme vielä myymälässä, jossa kaunis antiikkilamppu komeili katossa. Ihastelimme kauniita savitöitä.

Kun menimme takaisin kaupunkiin pysähdyimme **Marco ja Säde Zanelian** omistamassa jäätelökahvilassa Hallituskadulla, lähellä toria. Marco ja Säde olivat opettaneet meille latintansseja. Marco toivotti meidät avosylin tervetulleiksi pahoitellen, että Säde ei juuri silloin ollut paikalla työkiireiden vuoksi. Jäätelökahvilassa maistelimme omasta taikinasta tehtyjä vohveleita ja eri jäätelöitä sekä joimme mahtavan aromikasta kahvia. Kyllä oli hyvää! Kehut vielä Marcolle ja suloiselle aputyölle. Aika loppui ja kotiin meno alkoi. Oli ihana päivä, joka jää jokaisen meistä mieleen. ■

Kuvat Kyyrölän savipajasta, jossa vierailivat Hilja, Riitta-Liisa, Ossi, Aili ja Leena tulkkeineen ja oppaineen.

